

УДК 657.1:004.8

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Бащук І.Г, к.е.н, доцент
Нечитайло К. І., здобувач РВО бакалавр,
ННІ Міжнародних відносин, 3 курс навчання
Харківський національний економічний ім. Семена Кузнеця
Kateryna.Nechytailo@hneu.net

Анотація. У статті досліджено особливості цифровізації бухгалтерського обліку та вплив сучасних інформаційних технологій на формування фінансової звітності підприємств. Розглянуто основні напрями автоматизації облікових процесів, визначено їх переваги, недоліки та перспективи розвитку.

Ключові слова: бухгалтерський облік, цифровізація, автоматизація, фінансова звітність, інформаційні технології, ефективність.

Сучасний розвиток економіки характеризується активним впровадженням цифрових технологій у всі сфери діяльності підприємств, що зумовлює суттєві зміни в організації та веденні бухгалтерського обліку. Цифровізація стає одним із ключових факторів підвищення ефективності функціонування підприємств, оскільки забезпечує швидкий доступ до інформації, її обробку та аналіз у режимі реального часу. В умовах зростання обсягів інформації та ускладнення господарських процесів традиційні методи ведення бухгалтерського обліку вже не повною мірою відповідають сучасним вимогам. Саме тому все більшого значення набуває використання інформаційних технологій, які дозволяють автоматизувати облікові процеси, мінімізувати вплив людського фактора та підвищити достовірність фінансових даних.

Серед сучасних цифрових рішень, що активно впроваджуються у сфері бухгалтерського обліку, варто виділити автоматизовані облікові системи, хмарні технології, технології штучного інтелекту, а також інструменти обробки великих даних. Їх використання сприяє не лише підвищенню ефективності облікових процесів, але й покращенню якості фінансової звітності підприємств, забезпечуючи її своєчасність, точність і прозорість. [1, с. 7]

Водночас цифровізація бухгалтерського обліку супроводжується рядом проблемних аспектів. Зокрема, актуальними залишаються питання забезпечення інформаційної безпеки, захисту конфіденційних даних, надійності програмного забезпечення, а також необхідності постійного підвищення кваліфікації фахівців у сфері обліку. Крім того, існує ризик надмірної залежності підприємств від інформаційних систем та технічних засобів.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження впливу сучасних інформаційних технологій на організацію бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності підприємств, що дозволить визначити основні

тенденції розвитку та окреслити перспективи подальшого вдосконалення облікових процесів.

Питання цифровізації бухгалтерського обліку та впровадження сучасних інформаційних технологій у фінансову діяльність підприємств активно досліджуються як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями.

Значний внесок у розвиток даного напрямку зробили такі вчені, як І. Бланк, Ф. Бутинець, Л. Сук, М. Пушкар, С. Головацька та інші. У наукових працях зазначених авторів розглядаються теоретичні та практичні аспекти організації бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки, зокрема питання автоматизації облікових процесів, використання інформаційних систем та впливу цифрових технологій на якість фінансової звітності. Так, дослідники підкреслюють, що впровадження автоматизованих систем обліку сприяє підвищенню точності облікових даних, зменшенню кількості помилок та прискоренню процесу формування звітності. [2, с. 71]

Окрему увагу у сучасних дослідженнях приділено використанню хмарних технологій та штучного інтелекту в бухгалтерському обліку. Зокрема, зазначається, що хмарні сервіси забезпечують доступ до облікової інформації в режимі реального часу, а технології штучного інтелекту дозволяють автоматизувати рутинні операції та підвищити ефективність обробки великих обсягів даних.

Водночас у науковій літературі наголошується на наявності певних проблем, пов'язаних із цифровізацією обліку. До них відносять ризики кібербезпеки, можливість втрати або викривлення інформації, а також необхідність адаптації фахівців до нових умов цифрового середовища. Незважаючи на значну кількість досліджень, окремі аспекти впливу сучасних інформаційних технологій на формування фінансової звітності підприємств потребують подальшого вивчення. Зокрема, недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного використання цифрових інструментів та оцінки їх ефективності в умовах сучасної економіки.

Метою дослідження є визначення впливу процесів цифровізації бухгалтерського обліку на формування фінансової звітності підприємств, а також узагальнення сучасних інформаційних технологій, що застосовуються в обліковій практиці, визначення їх переваг, недоліків і перспектив подальшого розвитку.

У сучасних умовах господарювання цифровізація стає одним із ключових напрямів розвитку бухгалтерського обліку. Вона передбачає впровадження інформаційних технологій у процеси збору, обробки, зберігання та передачі облікової інформації, що сприяє підвищенню ефективності функціонування підприємств та забезпечує більш високий рівень достовірності фінансових даних. У процесі дослідження було визначено, що одним із основних напрямів цифровізації бухгалтерського обліку є автоматизація облікових процесів. Використання спеціалізованих програмних продуктів дозволяє значно спростити

ведення бухгалтерського обліку, скоротити витрати часу на обробку первинних документів та мінімізувати вплив людського фактора. [3]

Автоматизовані системи забезпечують швидке формування фінансової звітності, що є особливо важливим в умовах динамічного бізнес-середовища. Визначено, що важливу роль у розвитку бухгалтерського обліку відіграють хмарні технології, які надають можливість доступу до облікових даних у будь-який час і з будь-якого місця. Це значно підвищує мобільність управління підприємством та сприяє оперативному прийняттю управлінських рішень. Крім того, хмарні сервіси дозволяють забезпечити централізоване зберігання інформації та зменшити витрати на технічне обслуговування. Можна зробити висновок, що використання технологій штучного інтелекту та аналітики великих даних суттєво розширює можливості бухгалтерського обліку. Застосування таких технологій дозволяє автоматизувати рутинні облікові операції, здійснювати аналіз значних обсягів фінансової інформації та виявляти приховані закономірності. Це підвищує аналітичну цінність фінансової звітності та її значення для прийняття управлінських рішень. У ході дослідження встановлено, що цифровізація бухгалтерського обліку має безпосередній вплив на процес формування фінансової звітності підприємств. Наприклад, впровадження сучасних інформаційних технологій забезпечує підвищення точності облікових даних, зменшення кількості помилок та скорочення часу підготовки звітності. Крім того, цифрові рішення сприяють підвищенню прозорості фінансової інформації, що є важливим фактором для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Разом з тим встановлено, що цифровізація бухгалтерського обліку супроводжується певними ризиками. [4, с. 16]

Серед основних проблем цифровізації обліку можна виділити низку суттєвих викликів, які потребують особливої уваги. Передусім це загрози кібербезпеки, що включають можливість несанкціонованого доступу до конфіденційних фінансових даних, їх викрадення чи спотворення. Такі ризики створюють небезпеку для стабільності підприємства та довіри з боку партнерів і клієнтів. Другою важливою проблемою є залежність підприємств від програмного забезпечення та технічних засобів: у випадку збоїв або некоректної роботи систем може виникнути загроза порушення облікових процесів. Крім того, впровадження сучасних технологій вимагає значних інвестицій у придбання ліцензій, оновлення обладнання та забезпечення безперервної технічної підтримки. Не менш важливим є й підвищення рівня кваліфікації працівників, адже ефективне використання нових інструментів можливе лише за умови належної професійної підготовки.

Таким чином, результати проведеного дослідження свідчать, що цифровізація бухгалтерського обліку змінює не лише технічну сторону облікових процесів, але й трансформує саму роль бухгалтера. Він поступово переходить від виконання рутинних операцій до аналітичної, контрольної та управлінської діяльності, стаючи активним учасником процесу прийняття рішень. Це підвищує значення бухгалтерського обліку як важливого інструменту стратегічного

управління підприємством, що забезпечує його конкурентоспроможність у сучасних умовах. [5, 6]

Таким чином, цифровізація бухгалтерського обліку змінює не лише технічну сторону облікових процесів, але й трансформує саму роль бухгалтера. Він поступово переходить від виконання рутинних операцій до аналітичної, контрольної та управлінської діяльності, стаючи активним учасником процесу прийняття рішень. Це підвищує значення бухгалтерського обліку як важливого інструменту стратегічного управління підприємством, що забезпечує його конкурентоспроможність у сучасних умовах.

Доведено, що використання цифрових рішень дозволяє мінімізувати вплив людського фактора, скоротити витрати часу на обробку облікових даних та підвищити аналітичну цінність фінансової звітності, що, у свою чергу, позитивно впливає на прийняття управлінських рішень. Разом з тим встановлено, що процес цифровізації супроводжується низкою проблем, серед яких основними є ризики кібербезпеки, залежність від інформаційних систем та необхідність підвищення кваліфікації фахівців у сфері бухгалтерського обліку. Отже, цифровізація бухгалтерського обліку є невід'ємною складовою розвитку сучасної економіки, що відкриває нові можливості для підвищення ефективності діяльності підприємств. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є більш детальне вивчення можливостей застосування штучного інтелекту та аналітики великих даних у бухгалтерському обліку, а також оцінка ефективності цифрових технологій у процесі формування фінансової звітності підприємств.

Список літератури:

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік: проблеми визначення. // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. Технічні науки. – 2001. – № 17. – С. 3-14.
2. Безручук С. Л., Грабчук І. Л. Основні концепції впливу цифровізації на якість бухгалтерського обліку. // Економіка, управління та адміністрування. – 2021. – № 4(98). – С. 69-74. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-4\(98\)-69-74](https://doi.org/10.26642/ema-2021-4(98)-69-74)
3. Гаркуша С., Бабенко О., Радчук О. Інноваційні фахові технології як чинник цифрової модернізації бухгалтерського обліку. // Економіка та суспільство. – 2025. – № 79. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-94>
4. Головацька С. І. Системи електронного обліку і звітності підприємств: актуальні аспекти. // Підприємництво і торгівля. – 2021. – № 32. – С. 11-16. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-32-02>
5. Кудлаєва Н. В., Косташ Т. В., Михалків А. А. Вплив цифрових технологій на трансформацію системи бухгалтерського обліку в Україні. // Zenodo (інформаційний ресурс). – 2025. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635426>
6. Якубишин О. Цифровізація обліку розрахунків за податками сільськогосподарських підприємств. // Економіка та суспільство. – 2025. – № 82. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-11>